

# „ZELENÁ ČÍNA“

## PROGRAM LESNÍCKEJ SPOLUPRÁCE MEDZI SLOVENSKOM A ČÍNOU

JÚLIUS NOVOTNÝ

---

### Úvod

Slovensko ako krajina s významnou lesníckou históriou a vyspelým lesníctvom, by sa nemala venovať iba rozvoju lesníctva doma, ale ako budúca krajina európskej únie by sa mala stať vedúcou krajinou v transfere poznatkov a technológií do krajín tretieho sveta. Cieľom Slovenska byť malo byť preniesť skúsenosti a poznatky z trvalo udržateľného obhospodarovania lesov a ich plánovitého ekologicky prijateľného obhospodarovania do krajín tretieho sveta vo forme expertíz a predaja expertných služieb. Jednou z historických príležitostí pre Slovenské lesníctvo je spolupráca s Čínou pri riešení vážnych problémov tejto krajiny s obnovou a revitalizáciou lesných ekosystémov v provinciách s devastovaným lesom (napr. provincia Hebei).

Prvé konkrétne kontakty medzi Čínou a Slovenskom v oblasti lesníctva začali v druhej polovici 90. rokov. Spolupráca bola zmluvne zakotvená do čínsko-slovenskej dohody o spolupráci v lesníctve podpísanej r. 2001 medzi Ministerstvom pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Štátnou lesníckou správou Čínskej ľudovej republiky. Ide o Program, ktorým Slovensko pomôže zvýšiť lesnatosť Číny a ktorý slovenskí lesnícki experti nazvali „Program Zelená Čína“ (Green China). Táto dohoda vo forme protokolu bola uzavretá medzi príslušnými ministerstvami oboch krajín a podpísal ju minister pôdohospodárstva SR Zsolt Simon a minister správy lesov Čínskej ľudovej republiky Zhou Shengxian, počas oficiálnej návštevy prezidenta Slovenskej republiky Rudolfa Schustera v Číne v januári r. 2003.

### Záujem Číny o lesníctvo na Slovensku a o poznatky slovenských lesníckych odborníkov

Čína už od prvých kontaktoch so Slovenskom prejavovala záujem o skúsenosti a poznatky Slovenských lesníkov, najmä v zakladaní a obhospodarovaní lesov. Čínska lesnícka delegácia na úrovni ministrov, v ktorej boli aj početní experti navštívila Slovensko r. 2001. Cieľom tohto stretnutia bola podrobná analýza kvalít slovenského lesníctva a prvé rokovanie Slovensko-čínskeho výboru pre spoluprácu v lesníctve. Ťažiskovými témami pre Čínu boli najmä schopnosti slovenských lesníckych odborníkov v oblasti zalesňovania nelesných plôch, v obnove lesov, v ozdravných opatreniach ekologicky narušených území, ale aj skúsenosti a technológie zabezpečujúce trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov na Slovensku. Tento záujem nebol náhodný a mal minimálne dva dôvody:

Prvým dôvodom bol vysoký medzinárodný kredit slovenského lesníctva podložený historickým vývojom a súčasnou úrovňou. O úrovni Slovenského lesníctva sa čínski partneri presvedčili aj počas ich návštevy na Slovensku. V roku 2001 navštívili čínski experti lesnícky najvýznamnejšie oblasti a pracoviská na Slovensku. Najmä vďaka excelentnej prezentácii slovenského lesníctva skupinou slovenských lesníckych odborníkov a inštitúcií na čele s vtedajším generálnym riaditeľom Sekcie Lesníckej MP SR JUDr. Ing. Milanom Beláčkom, pochopila Čína význam lesov a ich trvalo udržateľného obhospodarovania. V dôsledku komplexného pozitívneho obrazu Slovenského lesníctva a kvalít slovenských lesníckych odborníkov, zaradila Čína našu krajinu medzi svojich popredných svetových partnerov v oblasti lesníckej spolupráce.

Druhým dôvodom bol vážny záujem Číny o medzinárodnú spoluprácu a pomoc pri realizácii Čínskych národných lesníckych programov. Čína formulovala r. 2000 hlavné priority les-

níckej politiky a lesníckych aktivít do podoby 6 programov. Z nich 4 sú špecificky zamerané na zvýšenie lesnatosti krajiny, najmä v regiónoch, kde je zalesňovanie nevyhnutnou podmienkou pre zlepšenie ekologických a environmentálnych pomerov. Preto sa Čínske lesnícke programy zamerané nasledovná:

- Program vytváranie lesných izolačných zón brániacich rozširovaniu púšte (predstavuje 22,7 mil. ha nových výsadiel a 71,9 mil. ha lesov ktoré musia byť obhospodarované).
- Program premeny poľnohospodársky využívanej pôdy na lesné a lúčne spoločenstvá (uvažuje so zalesnením, alebo zatrávením 22,7 mil. ha poľnohospodárskej pôdy do roku 2010).
- Program výsadby drevín ako opatrenia pre ochranu Pekingu proti pieskovým búrkam (nárast zalesneného a zatráveného územia z 6,7 % na 21,4 % do roku 2010).
- Program ochrany prírodných lesov (predstavuje 12,5 mil. ha obnovy lesa a 94,3 mil. ha lesov, ktoré je potrebné obhospodarovať).

Rozsiahle územia Číny sú bez lesa už niekoľko desiatok až stoviek rokov a ich opätovné zalesnenie vyžaduje špecifické postupy a technológie. Územia, ktoré je nutné v najbližšom decéni zalesniť, resp. revitalizovať majú obrovské dimenzie (viac ako 65 miliónov hektárov). Preto je prirodzené, že Čína hľadá nielen know-how a expertízne skúsenosti súvisiace so zalesňovaním a trvalo udržateľným obhospodarovaním novo založených lesných spoločenstiev, ale hľadá aj priamych partnerov schopných na komerčnom princípe zabezpečovať zalesňovanie komplexných blokov území v Číne (provincie, či orografické celky).

### **Návšteva slovenskej expertnej skupiny v Číne:**

V zmysle existujúcej dohody o lesníckej spolupráci medzi Čínou a Slovenskom, vyslalo Slovensko v novembri 2002 dvojčlennú expertnú skupinu do Číny s cieľom rozvíjať dvojstrannú spoluprácu t.j. hľadať odborné témy pre konkretizáciu spolupráce. Cesta bola organizovaná v kooperácii medzi Sekciou lesníckou MP SR, Obchodnou spoločnosťou Delta Line, ktorá má zastúpenie v Pekingu resp. v provincii Hebei a niekoľko rokov už pripravuje podmienky pre realizáciu komerčných lesníckych aktivít v Číne, Veľvyslanectvom Číny v Bratislave a Veľvyslanectvom Slovenska v Pekingu.

Slovenská expertná skupina ponúkla čínskej strane 3 komplexné lesnícke programy zamerané na vytváranie nových lesných spoločenstiev, ich trvalo udržateľné obhospodarovanie a využívanie drevných a nedrevných produktov a služieb pochádzajúcich z lesa.

Programy mali nasledovné zameranie:

### **PROGRAM č. 1: Komplexný program zvyšovania lesnatosti krajiny**

Podprogramy:

- 1a.) Zalesňovanie nelesného územia (spustnuté pôdy a púšte).
- 1b.) Ozeleňovanie okolia Pekingu resp. iných mestských aglomerácií.
- 1c.) Spevňovanie brehov riek a vodných nádrží stromovou a krovitou vegetáciou (vegetačné spevňovanie).

### **PROGRAM č. 2: Komplexný program pre rýchlu produkciu drevnej suroviny a jej využitie**

Podprogramy:

2a.) Výsadba a pestovanie rýchlorastúcich drevín a ich využitie v drevárskom priemysle.

2b.) Výsadby, pestovanie a zužitkovanie rýchlorastúcich krov a drevín pre energetické účely.

### **PROGRAM Č. 3: Program revitalizácie existujúcich lesných spoločenstiev s cieľom zabezpečiť ich trvalú udržateľnosť**

Podprogramy:

3a.) Komplexný systém mitigačných a revitalizačných opatrení v lesoch destabilizovaných v dôsledku globálnej zmeny klímy a vplyvu imisií.

3b.) Integrovaná ochrana lesa proti negatívnemu pôsobeniu komplexu škodlivých činiteľov.

Komplexný program zvyšovania lesnatosti krajiny s 3 podprogramami (zalesňovanie nelesného územia – spustnuté pôdy a púšte, ďalej ozeleňovanie okolia Pekingu, resp. iných mestských aglomerácií a spevňovanie brehov riek a vodných nádrží stromovou a krovitou vegetáciou). V rámci druhého programu ide o dosiahnutie rýchlej produkcie drevnej suroviny a jej využitie, s podprogramami výsadba a pestovanie rýchlorastúcich drevín a ich využitie v drevárskom priemysle, ako aj výsadba, pestovanie a zužitkovanie rýchlorastúcich krov a drevín pre energetické účely. V treťom programe ide o revitalizáciu existujúcich lesných spoločenstiev s cieľom zabezpečiť ich trvalú udržateľnosť. V tomto programe sa zdôrazňuje komplexný systém mitigačných a revitalizačných opatrení v lesoch destabilizovaných v dôsledku globálnej zmeny klímy a vplyvu imisií, spolu s integrovanou ochranou lesa proti negatívnemu pôsobeniu komplexu škodlivých činiteľov.

Výsledky slovenskej expertnej misie boli veľmi povzbudivé. Čínska strana jasne deklarovala záujem o intenzívnu spoluprácu so Slovenskom najmä v oblasti zalesňovania. Čínska strana na celočínskej aj na provinčnej úrovni (Hebei) deklarovala záujem rozvíjať lesnícku spoluprácu medzi Čínou a Slovenskom v provincii Hebei, ako v modelovej provincii s odôvodnením, že táto provincia je najbližšou provinciou k Pekingu, vyžaduje intenzívnu lesnícku pomoc. Čínska vláda chce zvýšiť lesnatosť územia provincie Hebei s cieľom ochrániť hlavné mesto pred vysušujúcimi vetrami a pieskovými búrkami, ako aj s cieľom vytvoriť zelený prstenec okolo provincie Peking (predovšetkým v súvislosti s letnými OH 2008). Rokovania prebiehali na úrovni Lesníckeho výboru Čínskej ľudovej republiky (inštitúcia na úrovni Ministerstva lesov) v Pekingu. Následne spolu s veľvyslanectvom SR v Pekingu a pracovníkmi spoločnosti Delta Line sa rokovalo s reprezentáciou provinčnej vlády v Hebei o využití provincie ako modelového územia pre lesnícku spoluprácu medzi Čínou a Slovenskom.

### **Realizácia praktickej spolupráce medzi Slovenskom a Čínou v provincii Hebei**

Spolupráca má niekoľko fáz. Tieto vychádzajú z obsahu existujúcich medzivládnych dohôd a prísl'ubov, resp. záväzkov vzniknutých počas návštevy Slovenskej vládnej delegácie v Pekingu na začiatku roka 2003.

Hlavné úlohy tejto spolupráce možno definovať nasledovne:

1. Realizácia programu „Zelená Čína“ a projektov vychádzajúcich z tohoto programu.

Program, ktorým chce Slovensko prispieť k zlepšeniu situácie čínskych lesov nazvali slovenskí experti „Program Zelená Čína“ (Green China). Tento program vznikol ako výsledok sústavy aktivít v rámci dlhodobého procesu spolupráce medzi Čínou a Slovenskom. K najpodstatnejším aktivitám, ktoré umožnili vznik takéhoto programu patrila precízna pre-

zentácie slovenského lesníctva počas návštevy čínskej vládnej delegácie na Slovensku, zabezpečenie podmienok pre uzavretie rámcovej zmluvy o zalesňovaní Číny Slovenskom na základe efektívnej prezentačnej a negociačnej aktivity slovenskej lesníckej expertnej skupiny v Číne, Veľvyslanectva SR v Pekingu a aktívnej obchodno-manažérskej politiky komerčnej spoločnosti Delta Line. Výsledkom týchto aktivít bolo uzavretie rámcovej zmluvy o spolupráci Slovenska a Číny pri zalesňovaní územia Číny až do úrovni objemu 300 tis. ha ročne. Zmluvu bola podpísaná medzi príslušnými ministerstvami oboch krajín a podpísal ju pán minister Zsolt Simon a pán minister Zhou Shengxian, počas oficiálnej návštevy Prezidenta SR v Číne v januári 2003.

Realizácia tohoto zámeru vytvára podmienky pre účasť slovenských inštitúcií ako je Lesnícky výskumný ústav, Lesoprojekt, Slovenská akadémia vied, univerzity a komerčných subjektov (Lesy SR, š. p., sektor neštátnych lesov a ďalšie komerčné spoločnosti) pri napĺňaní uvedeného objemu zalesňovania v modelovej provincii Hebei, resp. v ďalších provinciách.

Odborným gestorom a garantom tejto aktivity je v súčasnosti Ministerstvo pôdohospodárstva SR a jeho expertná skupina pre lesnícku spoluprácu s Čínou vedená Host' Prof. Doc. Ing. Júliusom Novotným, CSc.

2. Slovensko daruje provincii Hebei 6 ha zalesneného územia parkového typu v oblasti miest Shijiazhuang a v oblasti Langfan. Toto gesto dobrej vôle bolo prezentované počas návštevy Prezidenta SR pán Schuster v Číne začiatkom januára 2003 ako dar Slovenska čínskemu ľudu. Realizácia sa predpokladá v prvej polovici roka 2003.

3. Výmena poznatkov a expertov v oblasti lesníctva na úrovni Slovensko-čínskeho výboru pre spoluprácu v lesníctve.

## **Obsah program „Zelená Čína“ a súvisiacich projektov**

Skupina slovenských expertov zastrešená Ministerstvom pôdohospodárstva SR vypracovala vo februári 2003 návrh programu „Zelená Čína“. Návrh bol odovzdaný na posúdenie Čínskej vláde prostredníctvom slovenského veľvyslanectva v Pekingu. Program obsahoval nasledovné kapitoly:

PREAMBULA

PROGRAMOVÉ CIELE

OČAKÁVANÉ VÝSLEDKY PROGRAMU

CHARAKTERISTIKA PROGRAMU PODĽA ETÁP

PODROBNÁ ŠPECIFIKCIA HLAVNÝCH AKTIVÍT PROGRAMU (PROJEKT REALIZÁCIE)

RIADIACE, KOMUNIKAČNÉ A POČÍTAČOVÉ HI-TECH SYSTÉMY

MECHANIZMUS PRÍPRAVY A REALIZÁCIE PROGRAMU V

RIADIACA SCHÉMA PROGRAMU

FINANČNÁ ANALÝZA PROGRAMU

RÁMCOVÝ ZÁMER FINANCOVANIA PROGRAMU

Ciele programu Green China boli špecifikované s ohľadom na 6 hlavných programov Čínskej ľudovej republiky v oblasti lesníctva s cieľom zvýšiť lesnatosť Číny, zabezpečiť trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov (sustainable forest management), zabezpečiť rýchlu a efektívnu produkciu dreva ako nedostatkovej suroviny, zabezpečiť súvisiace spracovateľské kapacity drevárskeho, celulóзовého, nábytkárskeho a energetického priemyslu a vytvárať predpoklady pre plnenie ekologických funkcií lesa (ochrana krajiny pre výsušnými vetrami, pred rozširovaním púšte, pre lepšiu rovnováhu a stability krajiny ako ekosystému, pre ochra-

nu pred pieskovými búrkami a eróziou a v neposlednom rade pre zlepšenie životného prostredia obyvateľov Pekingu a ostatných mestských aglomerácií v Čínskej ľudovej republike.

Preto boli hlavné ciele programu Green China navrhnuté nasledovne:

- Vybudovať komplexný fungujúci systém lesníckych škôlok na báze najmodernejších technológií s vysoko efektívnym systémom produkcie kvalitného sadbového materiálu ako základného komponentu pre úspešnú realizáciu veľkých zalesňovacích projektov (transfer know-how a technológií zo Slovenska)
- Vypracovať efektívny systém realizácie komplexných zalesňovacích projektov od fázy projektovania, cez realizáciu vlastného zalesnenia až po zavedenie systému trvalo udržateľného obhospodarovania novozaložených lesov, vrátane počítačového modelovania očakávaných procesov, vývojov a trendov.
- Navrhnúť a vypracovať systém dlhodobého lesníckeho plánovania a riadeného obhospodarovania lesov s cieľom vybudovania lesníckej infraštruktúry, zavedenia princípov trvalo udržateľného rozvoja lesov v krajine, efektívneho zabezpečovania produkcie drevnej hmoty a plnenia požadovaných funkcií lesov v krajine
- Navrhnúť štruktúru spracovateľského priemyslu viažuceho sa na perspektívnu produkciu dreva najmä v segmentoch piliarske a drevospracovateľské technológie, papier a celulóza, nábytkárstvo a energetické využitie tenkej a menej kvalitnej drevnej hmoty.

Pri nadefinovaní programových cieľov sa vychádzalo zo strategických zámerov národnej lesníckej politiky Číny. Preto aj očakávané výsledky programu Green China vytvárajú ideálne predpoklady pre systematické napíňanie strategických cieľov Čínskej ľudovej republiky v lesníctve a delia sa na krátkodobé a dlhodobé.

#### *Krátkodobé*

- Výstavba a sprevádzkovanie komplexných lesníckych škôlkárskych technológií pre vybrané spektrum drevín s produkciou dostatočného množstva vysoko kvalitného, geneticky overeného, sadbového materiálu pre zalesňovacie projekty regionálneho rozsahu
- Vypracovanie komplexných zalesňovacích projektov pre vybrané regióny v rámci dlhodoobej ochrany a počítačovej simulácie vývoja porastov a realizácia takýchto projektov v konkrétnych regiónoch s využitím produkovaného sadbového materiálu a s využitím moderných zalesňovacích technológií a metód.

#### *Dlhodobé*

- Zavedenie systému plánovitého obhospodarovania novozaložených lesov v krajine s cieľom využitia multifunkčných efektov lesa na produkciu obnoviteľnej drevnej suroviny, ochranu a zveľadenie krajiny
- Vypracovanie koncepcie drevospracujúceho priemyslu naväzujúceho na kvantitatívne a kvalitatívne parametre produkcie dreva z novozakladaných lesných porastov v závislosti na drevinách a časových parametroch s využitím moderných počítačových simulácií.

Program Green China obsahuje tri projekty (etapy) zamerané na ucelené riešenie technologických, biologických alebo technických častí programu.

### ***Prvá etapa (od r. 2003)***

Prvá etapa začínajúca v roku 2003. Predstavuje projekt zameraný na vytvorenie dostatočného množstva sadbového materiálu priamo v Číne a na vytvorenie dostatočných kapacít (biologických, technických a personálnych) pre rozsiahle zalesňovacie práce. Projekt má charakter modulového riešenia dimenzovaného pre produkciu sadbového materiálu potrebného

na zalesnenie 100 tis. ha pôdy ročne. Modul možno znásobovať t.j. opakovať (replikovať) podľa rozsahu zalesňovacích požiadaviek (napr. pri 300 tis. ha zalesňovania ročne sa modul zväčší trojnásobne). Projekt je modelovo pripravený (drevisy a technológie zalesňovania) pre biologické a prírodné podmienky v provincii Hebei.

Prvá etapa obsahuje nasledovné aktivity:

- Vybudovanie veľkoškôlok vybavených modernými technológiami na základe slovenských skúseností a know-how spojené s transferom high-tech technológií (obaľovaný sadbový materiál).
- Vybudovanie veľkoškôlok vybavených modernými technológiami na základe slovenských skúseností a know-how spojené s transferom high-tech technológií (rýchlorastúce drevisy)
- Dodávka potrebného semena lesných drevín a súvisiacich biologických materiálov, resp. technických komponentov.
- Export technológie a expertíz pre produkciu sadbového materiálu (škôlkarska technológia).
- Expertíza a technológie pre ochranu kultúr a mladých porastov vrátane dodávky pesticídov a aplikačných zariadení.
- Expertíza a technológie pre zakladanie a pestovanie porastov rýchlorastúcich drevín a ich ochranu vrátane dodávky pesticídov a aplikačných zariadení.
- Projekčná príprava zalesňovacích projektov, plánovanie, modelovanie parametrov budúcich výsadiel a prognózy ich vývoja.

### ***Medzietapa (pre rok 2003 a čiastočne pre rok 2004)***

Snaha začať realizovať efektívnu spoluprácu pri zalesňovaní provincie Hebei čo najskôr si vyžaduje zaradiť do projektu „medzietapu“. Jej zmyslom je dodávka vysoko kvalitného obaľovaného sadbového materiálu zo Slovenska a jeho výsadby v provincii Hebei.

Medzietapa bude realizovaná súbežne s prípravnou časťou Prvej etapy. Podmienky jej realizácie (drevisy, plochy, čas výsadby, rozsah zalesňovania) bude úzko koordinované medzi Štátnou správou lesov provincie Hebei a vedúcim Slovenského expertného lesníckeho tímu. Medzietapa bude ukončená v momente, keď škôlkarske centrum v Hebei bude schopné produkovať adekvátne množstvo výsadby schopných sadeníc. Dosiahnutie tohto medzníka sa očakáva v druhej polovici roka 2004.

Medzietapa zahŕňa nasledovné aktivity.

- Dodávka (letecky alebo loďou) vysoko kvalitného sadbového materiálu (obaľované sadenice) vybraných druhov lesných drevín zo Slovenska do provincie Hebei.
- Zalesňovanie území menšieho rozsahu (200 ha a viac) v provincii Hebei modernými technológiami s využitím sadbového materiálu zo Slovenska.

### ***Druhá etapa (od roku 2005)***

Na Prvú etapu programu, ktorej výsledkom bude vznik rozsiahlych nových výsadiel bude naväzovať etapa (projekt) zabezpečujúca efektívne obhospodarovanie založených lesných spoločenstiev. Cieľom je dosiahnuť trvalú udržateľnosť lesných spoločenstiev t.j. kontinuálnu obnovu (reprodukcia) lesných spoločenstiev po dosiahnutí rubného veku. Koncepcia trvalo udržateľného obhospodarovania lesov bude vychádzať z dlhoročných poznatkov Slovenských

a európskych lesníkov pri obhospodarovaní lesov, bude využívať praktiky moderného lesnohospodárskeho plánovania (forest planing) moderného pestovania lesa (silviculture) a zásad integrovanej ochrany lesa (integrated forest protection). S využitím počítačových technológií a simulačných programov je možné pripraviť efektívne plány obhospodarovania lesa, navrhnuť k nim adekvátne technológie a expertnou činnosťou pomôcť realizovať komplexný systém trvalo udržateľného obhospodarovania lesov v Číne.

Rámcovým obsahom druhej etapy teda bude:

- Spracovanie koncepcie a nevyhnutných technológií (lesohospodárske plánovanie, pestovanie, ochrana a obnova) pre trvalo udržateľné obhospodarovanie novozaľazených lesných spoločenstiev

### ***Tretia etapa (od roku 2007)***

Efektívne obhospodarovanie lesných spoločenstiev predpokladá aj účelné a efektívne usmerňovanie vývoja porastov prostredníctvom výchovných zásahov (tending) a ťažbu stromov v optimálnom čase t.j. v čase rubnej zrelosti a schopnosti prirodzene sa obnovovať. Pre tieto účely je nevyhnutné navrhnuť a zabezpečiť technológie a zariadenia umožňujúce efektívne vykonávať ťažbu a dopravu dreva (harvesting and wood transportation). V konečnom dôsledku treba však mať vopred vybudované aj spracovateľské kapacity adekvátneho rozsahu a štruktúry aby bol možné vyprodukované drevo efektívne spracovať. Z uvedených dôvodov bude tretia etapa programu obsahovať projekt ťažby a spracovania dreva na princípe Slovenských a Európskych poznatkov a skúseností. Optimalizácia ťažbových procesov, kvalifikovaná analýza disponibilných zásob dreva a štruktúry sortimentov dreva sa bude vykonávať pomocou moderných počítačových analýz a simulácií používaných v Európe.

Obsahom tretej etapy bude nasledovná aktivita (program)

- Technológie a zariadenia pre výchovu lesných porastov, ťažbu dreva a optimálne zužitkovanie drevnej suroviny
  - ťažbovo-výchovné a ťažbovo-obnovné technológie
  - technológie spracovania celulózy
  - piliarske technológie
  - nábytkárske technológie
  - bioenergetické technológie

Táto štruktúra technológií zužitkovania dreva umožňuje efektívne využiť všetky dimenzie a kvalitatívne parametre produkovaných sortimentov dreva, lebo uvažuje so spracovaním guľatinového dreva, tenkých sortimentov, ale aj so spracovaním a využitím odrezkov a drevného odpadu vrátane pilín.

### **Záver**

Naplnenie obsahu zmluvy dáva široké možnosti slovenskému lesníctvu realizovať sa na medzinárodnom poli. Rozsah ročného zalesňovania (300 tis. ha) patrí ku gigantickým programom v dimenziách Slovenska (je to viac ako 20-násobok objem ročného zalesňovania na Slovensku) ale v čínskych dimenziách patrí k menším programom.

Vzhľadom na objem sadbového materiálu nie je realizácia projektu zalesňovania provincie Hebei postavená na princípe vývozu sadbového materiálu. Táto alternatíva je vzhľadom na dopravnú vzdialenosť, množstvo sadbového materiálu a odlišné klimatické podmienky ne-

reálny. Preto je koncepčný zámer spolupráce s Čínou pri zalesňovaní jej územia postavený na princípe vývozu slovenského škôlkarského, zalesňovacieho, ochranárskeho, pestovateľského a ťažbovo-technologického know-how, slovenských škôlkarských technológií a dlhodobého exportu biologického materiálu – semien lesných drevín zo strednej Európy pre produkciu sadbového materiálu priamo v Číne.

Slovensko sa týmto spôsobom môže stať rozhodujúcou lesníckou odbornou veľmocou, koordinujúcou spoluprácu strednej Európy s Čínou v oblasti lesníctva a poskytujúcou rozsiahle expertízne činnosti Čínskej strane pri zalesňovaní, ochrane obhospodarovaní lesa, ako aj pri ťažbe a spracovaní dreva.

*Kontaktná adresa:*

**Host'. Prof. Doc. Ing. Július Novotný, CSc.**

Lesnícky výskumný ústav Zvolen

Výskumná stanica

Lesnícka 11

969 23 Banská Štiavnica

*e-mail:* <Julius.Novotny@fris.sk>